

OLAĞANDIŞI DURUMLARDA SAĞLIK HİZMETLERİ EĞİTİMİ MODÜLÜ

PROF.DR. ÇİĞDEM ÇAĞLAYAN
KOÜTF HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI
Tıp Eğitimi ÇalıŐtayı

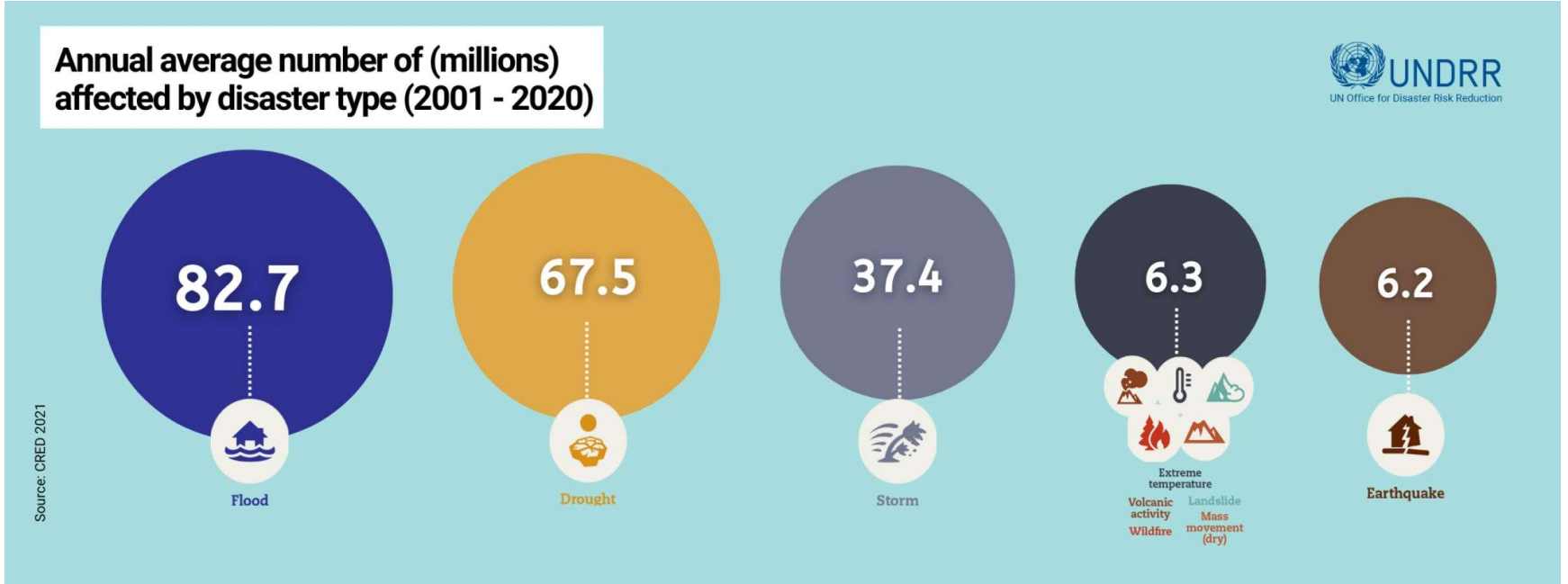
Sunum Planı

- Neden ODD Eğitimi
- Eğitimin Öğrenim Hedefleri
  - Kazandırılması hedeflenen bilgiler
  - Kazandırılması hedeflenen beceriler
- Eğitim Programının İçeriği
- Değerlendirme

Neden ODD Eğitimi?

- **Olağandışı Durum:** Toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen ***toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı*** doğa, teknolojik veya insan kaynaklı olaydır.

Dünyada ve Ülkemizde ODD sayısı ve çeşidi hızla artıyor.

Uluslararası Kızılay ve Kızılhaç Birlikleri Federasyonu'nun (IFRC) raporuna göre, 1997-2006 yılları arasında oluşan doğal nedenli ODD'lerden 2.7 milyar kişi etkilenmiş, 1,200,000 kişi yaşamını yitirmiştir .
Sadece 2022 yılında tüm afetlerden etkilenen kişi sayısı 185 milyondur.

Türkiye’de durum

29.06.2021

2020 YILI DOĞA KAYNAKLI OLAY İSTATİSTİKLERİ

2020 Yılında vuku bulan doğal afet olaylarına ilişkin tablo ve grafikler aşağıda bulunmaktadır.(Veriler AYDES-Afet Yönetim ve Karar Destek Sistemi)’ten derlenmiştir.)

ÇİĞ	11
DEPREM*	321
DiĞER**	270
HEYELAN	107
KAYA DÜŞMESİ	17
OBRUK	2
SEL/SU BASKINI***	177
Genel Toplam	905

*DEPREM: Büyüklüğü 4.0’ın üzerinde olan ve AYDES’ ten alınan verilere göre oluşturulmuştur.

**DiĞER: AYDES’ ten elde edilen Fırtına, Dolu, Aşırı Kış Koşulları, v.b. verilerinden oluşturulmuştur.

*** SEL/SU BASKINI: AYDES’ ten elde edilen Sel/Taşkın/Su Baskını, Şiddetli/Ani Yağış ,Çay/Nehir Taşkını, Aşırı Yağış ve Yüzey Sellenmesi/Drenaj Seli/Şehir Seli verilerinden oluşturulmuştur.

Neden ODD Eğitimi?

- Ülkemiz 06 Mayıs 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen ikiz depremlerle sarsıldı.
- Devasa boyutta meydana gelen yıkım, ölüm ve yaralanmalar bir kez daha olağandışı durumlara hazırlılık durumlarımızın sorgulanmasına ve bir an önce adımlar atılmasına gereksinim olduğunu gösterdi.

ODD'ler sağlık sistemini etkilemekte ve eğitimi sağlık çalışanlarına gereksinim duyulmaktadır.

- Olağandışı durumlar sağlık hizmetleri altyapısını önemli derecede etkilemekte, sağlık çalışanları yaşamlarını kaybedebilmekte, yaralanma ya da psikolojik travmanın etkisiyle çalışamaz duruma gelebilmektedir.
- Çalışabilecek durumda olanlar ise hizmet sunumu için yeterli mesleki veya fiziksel donanımdan yoksun olabilmektedir

Dünya Tabipler Birliği-2006 “Statement on Medical Ethics in the Event of Disasters”

- “Dünya Tabipler Birliği olağandığı durumlara özgü eğitimin gerek mezuniyet öncesine gerekse mezuniyet sonrası dönemde eğitim programlarına yerleştirilmesini önerir”
- Olağandığı durumlara yönelik tıp eğitimi; sağlık çalışanlarının hazırlıklı olma, yanıt verme ve toparlanma evrelerinde, hizmet sunma ve topluma kılavuzluk etme işlevlerini geliştirmek açısından çok önemlidir.

ODD Eğitiminin Amacı

- Eğitimin temel amacı, yaşam ve sağlığı korumak için, eldeki kaynakları basitleştirilmiş yöntemlerle en fazla sayıda kişi yararına kullanma becerisi kazandırmaktır.
- Tıp fakóltesi son sınıf öğrencilerine yönelik olarak hazırlanan modölümüzün temel amacı da **Olağandışı Durumlarla ilgili temel kavram ve uygulamaları öğretmek ve beceri kazandırmaktır.**

ODD Eğitiminin Öğrenim Hedefleri

- 1. ODD'lerle ilgili tanımlar ve temel kavramlar
- 2. Acil durum yönetimi ve hazırlık
- 3. Toplum Sağlığı Acillerine Hazırlık
- 4. Temel halk sağlığı sorunları ve sürveyans

ODD Eğitimi Ders Programı

DERS ADI	SORUMLU ÖĞRETİM ÜYESİ
Olağandışı Durumlarla İlgili Temel Kavramlar ve Sağlık	Prof. Dr. Çiğdem Çağlayan
Olağandışı Durumlarda Sağlık Değerlendirmesi ve Hızlı Değerlendirme	Prof. Dr. Çiğdem Çağlayan
Olağandışı Durumlarda Risk Grupları	Prof. Dr. Çiğdem Çağlayan
Afetlerde Acil Sağlık Hizmetleri (Alt başlıklar: triyaj, hastane öncesi hizmetler, sağlık tesisinde verilen hizmetler)	Prof. Dr. Serkan Yılmaz
Olağandışı Durumlarda Çevre Sağlığı Hizmetleri ve Geçici Barınma Yerleri	Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Alp Aker
Olağandışı Durumlarda Beslenme	Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Alp Aker
Olağandışı Durumlarda Bulaşıcı Hastalıklara Yaklaşım	Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Alp Aker
Olağandışı Durumlarda Ruh Sağlığı	Prof. Dr. Cem Cerit

ODD Eğitimi Ders Programı

PRATİK UYGULAMALAR	Sorumlu Araştırma Görevlisi
Örnek Hızlı Değerlendirme Çalışması	Arş. Gör. Dr. Mehmet Ertan Güner
Afet Sonrası Geçici Barınma Yeri Planlaması	Arş. Gör. Dr. Cem Turan
Su Hijyeni	Arş. Gör. Dr. Zülal Bulan
Salgın İncelemesi	Arş. Gör. Dr. Rabia Çukurlu
Senaryoya Dayalı Triyaj ve Acil Müdahale Örnekleri	Acil Tıp Anabilim Dalı

ODD'lerle ilgili tanımlar ve temel kavramlar

- ODD terminolojisini kavramak (afet, felaket, acil durum, toplu yaralanmalar, risk altındaki gruplar, karmaşık aciller)
- ODD'de temel kavramları tanımlamak (triyaj, ODD yönetimi, olay yeri komuta sistemi, sürveyans, risk analizi, zarar azaltma)

Temel halk sađlıđı sorunları ve sűrveyans

- a. Riskli grupların belirlenmesi ve yaklaşımı
  - ODD'de yűksek riskli grupları tanımlamak ve űzel yaklaşım geliřtirmek
  - Zarar gűrebilirliđi yűksek gruplara űzel sađlık hizmetlerini açıklamak
  - ODD'de anne ve ocuk sağlığı uygulamalarını tanımlamak
- b. evre sağlığı sorunları
  - Geçici yerleşim yerleri:
  - Temiz içme ve kullanma suyunun sağlanması ile ilgili kuralları ve su ile ilişkili temel halk sağlığı sorunlarını tanımlamak
  - İnsan kaynaklı atık ve çöplerin ortadan kaldırılmasıyla ilişkili problemleri tanımlamak
  - Kiřisel hijyen uygulamalarını açıklamak ve dezenfektanların kullanımı için kılavuzları kullanma duyarlılık ve becerisi gűstermek
  - Vektör kontrolű gerektiren durumları tanımlamak ve uygulamaları açıklamak
  - Yiyeceklerin sanitasyonunu ve ilişkili halk sağlığı sorunlarını tanımlamak

Temel halk sađlıđı sorunları ve sűrveyans

- Bulaşıcı hastalıkların kontrolu
  - ODD'nin ana nedeni ile ilişkili hastalıkları tanımlamak ve yaygınlığını değerlendirmek
  - Salgın inceleme basamaklarını tanımlamak
  - Önleyici ve tıbbi tedavi yaklaşımını açıklamak
- d. Halk sağlığı surveyans ve müdahale sistemleri
  - Surveyansın ilkeleri ve uygulanması: ODD'de surveyans sistemlerini ve surveyans yöntemlerini listelemek ve ilkelerini tanımlamak
  - Halk sağlığı müdahaleleri: Surveyans bulgularına dayalı yanıtın bir parçası olarak halk sağlığı müdahalelerini listelemek ve tanımlamak

ODD'de acil hasta bakımı

- **Cerrahi ve travmatoloji** (kaza yerinde birincil değerlendirme, yaralanmanın türü, mekanizması, triyaj, ilkyardım ve tedavi ilkeleri)
- **Psikolojik İlk Yardım:** Erişkin ve çocukta fiziksel ve mental stresin tipik davranış modellerini tanımlamak; topluluk üyeleri ve afet çalışanları arasında akut veya gecikmiş kritik olay stres reaksiyon belirtilerini tanımlamak ve neden olan kaynaklara yönelik stratejiler geliştirmek

Eğitim yöntem ve teknikleri

- Teorik derslerin anlatımı
- Grup alışması ve uygulamalar

Değerlendirme ve geri bildirimler

- İki gün süren eğitimin ardından intern öğrencilerimizin geri bildirimleri genellikle olumluydu.
- Geliştirilmesi için öneriler:
  - Ders saatleri kısa olmalı
  - Uygulama saatleri arttırılabilir
  - Adli Tıp yönüyle ölü muayenesi, kimliklendirme vs. konuları eklenebilir.

Modüle eklenmesi düşünülen öğrenme hedefleri

- İnsani aciller ve yardım organizasyonu
- Kimyasal, biyolojik, radyolojik, nükleer ve patlayıcı ajanlar (KBRNP): En önemli kitle imha silahlarını ve herbiri için önleyici stratejileri listelemek
- Adli tıp: Afetzedelerden gerekli adli tıp kanıtları toplama ve saklama becerisi göstermek

Sabrınız için Teşekkürler.

**DEPREM BÖLGESİNDE ÖZVERİYLE ÇALIŞAN
TÜM SAĞLIK EMEKÇİLERİNE TEŞEKKÜRLER**